Gemeente Wassenaar

Sportvisie Wassenaar 2025

'Fit & sterk Wassenaar: bouwen aan een sportieve toekomst'

Inhoudsopgave

Voorwoord

0. Samenvatting **3**

1. Inleiding **4**

1.1 Leeswijzer 4

2. Aanleiding en analyse **5**

2.1 De georganiseerde sport (sportverenigingen) staat onder druk 5

2.2 Een grote groep inwoners beweegt te weinig en/of haakt af 6

2.3 Niet alle sportvoorzieningen worden goed beheerd en onderhouden 6

2.4 Het kabinet zet meer in op samenwerking tussen de domeinen 7

2.5 Participatietraject 8

3. Beleidskader **10**

3.1 Algemeen kader 10

3.2 Maatschappelijk kader 11

3.3 Financieel kader 2025 12

4. Missie en visie **14**

4.1 Missie 14

4.2 Visie 14

4.2.1 Pijler 1: Versterken sportaanbieders 14

4.2.2 Pijler 2: Verhogen sportdeelname 16

4.2.3 Pijler 3: Beweegvriendelijke openbare ruimte 17

4.2.4 Pijler 4: Toekomstbestendige en verduurzaamde sportaccommodaties 18

5. Doelen en indicatoren **24**

5.1 Doelen 24

5.2 Indicatoren & monitoring 25

6. Opgaven en actiepunten **27**

6.1 Actiepunten pijler 1 27

6.2 Actiepunten pijler 2 28

6.3 Actiepunten pijler 3 28

6.4 Actiepunten pijler 4 28

Bijlage 1. Overzichtstabel uitvoering actiepunten

Bijlage 2. Overzichtskaart sport- en beweegvoorzieningen

Bijlage 3. Overzicht kerncijfers gemeente Wassenaar

Bijlage 4. Financiële doorkijk vanaf 2026

Voorwoord

Sport is overal in Wassenaar. In hardloopgroepjes en fietsclubjes, op het hockey-, voetbal- of tennisveld, met vrienden die een balletje trappen in het park, op het strand of langs de landgoederenroute. We sporten binnen en buiten, in verenigingsverband of gewoon met elkaar, in het Sterrenbad of in onze mooie parken.

Deze sportvisie laat zien wat de gemeente Wassenaar wil betekenen voor sport en bewegen in de breedste zin: in mensen, middelen én accommodaties. We kijken integraal naar hoe we sporters, vrijwilligers en verenigingen kunnen ondersteunen en versterken. Naast de sport die mensen zelf en spontaan organiseren.

Sport is zoveel meer dan alleen bewegen. Het verbindt, draagt bij aan gezondheid en welzijn, vormt vriendschappen en is een belangrijk onderdeel van opvoeding en plezier. Of je nu elke week traint of af en toe meedoet: sport maakt ons dorp sterker.

De afgelopen jaren hebben we mooie stappen gezet: van de bouw van de nieuwe sporthal aan de Dr. Mansveltkade tot de start van het programma *Fit in Wassenaar*. Tegelijkertijd zijn er signalen uit de sport die nog te weinig aandacht kregen. Deze sportvisie biedt nu een stevig, samenhangend beleid waarmee we verder kunnen bouwen.

Wassenaar heeft een rijk sportaanbod en dat moet zo blijven. Samen investeren we in een vitale, sportieve toekomst.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders,

Met sportieve groet,

Laurens van Doeveren
Wethouder Financiën, Economie en Sport

0. Samenvatting

De gemeente Wassenaar investeert de komende jaren in sport. De gemeente legt een focus op meer vitale sportverenigingen, het stimuleren van sportdeelname en dit mogelijk te maken voor alle inwoners. We willen dit bereiken met toekomstbestendige sportaccommodaties, extra steun voor sportverenigingen en een omgeving die uitnodigt om te sporten en te bewegen.

De gemeente zet zich als eerste in op het fundament van sport. Een goede sociale basis van sportvoorzieningen en vitale sportverenigingen zijn belangrijke punten. Als de voorwaarden niet op orde zijn, haken mensen af en is de basis weg voor het bereiken van andere maatschappelijke ambities.

Uit onze analyse blijkt onder andere dat het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden voor de buitensport financieel en organisatorisch niet op orde is. Er is geen gemeentelijk beleid tot nu tot toe. Meerdere sportverenigingen lopen ook tegen knelpunten aan bij het organiseren van hun verenigingsactiviteiten en de openbare ruimte kan nog beweegvriendelijker worden ingericht. Deze en andere punten gaat de gemeente aanpakken.

Daarnaast heeft de sport preventieve waarden. Vanuit deze gedachte willen we van klacht naar kracht en van zorg naar gezondheid. We richten ons op drie specifieke groepen om meer inwoners vitaal in beweging te krijgen en een hogere sportdeelname te halen. De gemeente verbetert de toegankelijkheid naar sport. De gemeente ziet hierin een faciliterende en stimulerende rol.

Onze missie luidt: de gemeente Wassenaar is een aantrekkelijke gemeente om te sporten. Iedere inwoner kan naar eigen mogelijkheden passend sporten of bewegen. We zijn trots op onze lokale sportinfrastructuur. Inwoners kunnen op diverse plekken op of in onze sportaccommodaties, de openbare ruimte, het strand of op het water met plezier en in een veilige omgeving sporten.

We stellen in deze sportvisie vier pijlers centraal:
1. Versterken sportaanbieders;
2. Hogere sportdeelname;
3. Beweegvriendelijke openbare ruimte;
4. Toekomstbestendige en verduurzaamde sportaccommodaties.

De doelen voor het versterken van de lokale sport en meer bewegende en vitale inwoners vragen om een langetermijninvestering. Voor het verlagen van het percentage van het aantal inwoners met overgewicht en het toekomstbestendig maken van sportaccommodaties is meerdere jaren van inzet nodig.

In 2025 is al extra budget beschikbaar gesteld om Wassenaar aantrekkelijk te houden als sportieve gemeente. De gemeente kijkt ernaar uit om samen met vele samenwerkingspartners te bouwen aan een sportieve toekomst.

1. Inleiding

Enorm veel inwoners beleven wekelijks plezier aan sport. Sport verbindt, verbroedert en draagt eraan bij dat Wassenaar een fijne gemeente is. We hebben een prachtig aanbod van verschillende sporten en beweegvormen. Je kunt onder meer wedstrijdzwemmen in ons moderne zwembad, volleyballen in de nieuwe sporthal, golfen op mooie banen of bijvoorbeeld een heerlijke workout doen op het strand.

Het verenigingsleven kent een lange traditie in Wassenaar. Uit cijfers blijkt dat meer inwoners dan het landelijk gemiddelde lid is van een sportclub. 35% van de inwoners is lid van een vereniging. In een artikel in de NRC over een SCP-onderzoek laat voetbalvereniging Blauw-Zwart mooi zien hoe haar maatschappelijke bijdrage eruit ziet (NRC 4 april 2024). Tegelijkertijd zijn er meerdere knelpunten waar de sport tegenaan loopt. Daarnaast stijgt de populariteit van ongeorganiseerde sporten zoals wandelen, wielrennen en fitnessactiviteiten in de openbare ruimte. De gemeente wil inspelen op deze ontwikkelingen en knelpunten aanpakken.

De gemeente vindt sporten en voldoende bewegen belangrijk voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van alle inwoners. Zoals verwoord staat in het coalitieakkoord ‘Samen voor Wassenaar, koersvast, open en betrokken’. Hierin staat dat de gemeente een sportvisie opstelt. De Sportvisie 2025 wil een focus leggen op meer vitale sportverenigingen, het stimuleren van sportdeelname en dit mogelijk te maken voor alle inwoners. Met toekomstbestendige sportaccommodaties en een omgeving die uitnodigt om te sporten en te bewegen.

1.1 Leeswijzer

De visie beschrijft op welke pijlers voor sport de gemeente zich richt en wat daarop onze visie is. We starten in hoofdstuk twee met een analyse van vraagstukken en knelpunten die er liggen op gebied van sport en bewegen. In hoofdstuk drie volgt het beleidskader.

In hoofdstuk vier staat onze missie en visie verwoord. De gemeente wil hierbij de positieve impact die sport en bewegen heeft op onze inwoners zo goed mogelijk benutten.

In hoofdstuk vijf volgen de doelen met indicatoren, in hoofdstuk zes de opgaven en actiepunten. De concrete uitvoering van actiepunten komen in een nog te ontwikkelen uitvoeringsprogramma.

In de bijlagen staat een overzicht van actiepunten met geplande uitvoeringdata, een kaart van sport- en beweegvoorzieningen in Wassenaar, een overzicht van kerncijfers en financiële doorkijk vanaf 2026.

2. Aanleiding en analyse

De wensen en behoeften van onze inwoners voor sport en bewegen en sport in breder perspectief zijn volop in ontwikkeling. Nieuwe sport- en beweegvormen volgen elkaar op. 3x3 basketbal heeft bijvoorbeeld een plek gekregen op de Olympische Spelen in 2024. Deze sport groeit enorm in populariteit na het behalen van de gouden medaille door het herenteam. Daar staat tegenover dat andere takken van sport zoals badminton en tafeltennis onder druk staan. Zij hebben bijvoorbeeld moeite om voldoende leden te binden. Het sportlandschap verandert dus steeds.

Daarnaast zijn er maatschappelijke opgaven rondom gezondheid, meedoen en welzijn. Sommige specifieke groepen ondervinden belemmeringen, zoals armoede en stress om te kunnen sporten. Hieronder zetten we de belangrijke vraagstukken en ontwikkelingen uiteen.

2.1 De georganiseerde sport (sportverenigingen) staat onder druk

Veel sportverenigingen in Wassenaar maakten na 2020 een moeilijke periode door. Verenigingen hebben de afgelopen vier jaar te maken gehad met de gevolgen van corona en hoge energielasten. Door de coronapandemie daalden de kantine-inkomsten door langdurige sluitingen. Sponsoren haakten af en inwoners zochten naar alternatieve beweegvormen. Met name de binnen- en de zwemsport laat een afname van leden zien.

Nu de coronapandemie achter ons ligt, komen de afgehaakte leden niet allemaal terug en blijkt ledenwerving en het vinden en behouden van voldoende vrijwilligers een uitdaging voor veel verenigingen. In 2023 heeft het Register voor Verenigingsbestuurders (RVVB) landelijk een verdiepend onderzoek uitgevoerd naar de toekomstbestendigheid van sportverenigingen. Hieruit blijkt dat 50% van alle vrijwillige verenigingsbestuurders structurele overbelasting ervaart in het vrijwilligerswerk. Ruim 5.000 besturen in Nederland vrezen voor de toekomst van hun vereniging.

De sancties tegen Rusland hebben geleid tot hogere energielasten. Veel verenigingen moeten maatregelen nemen om hun begroting sluitend te houden. Door deze knelpunten staat de betaalbaarheid van de sport en vitaliteit van meerdere verenigingen onder druk. Het Wassenaars SportContact (WSC) heeft bij de gemeente aandacht gevraagd voor deze punten en ziet graag meer inzet voor een vitaal verenigingsleven.

De wijze van sporten verandert ook. Steeds meer inwoners sporten individueel, ongeorganiseerd en/of anders georganiseerd. Meer inwoners zijn bijvoorbeeld gaan wandelen of fietsen. Onder de jongeren zijn urban sports zoals skateboarden en freerunning populair. Daarnaast vinden nieuwe sport- en beweegvormen in de fitnessbranche gretig aftrek en bieden platformen als Onefit.nl een aantrekkelijk sportabonnement bij groot aantal sport- en wellnessaanbieders in de randstad.

Deze ontwikkelingen hebben invloed op het aantal lidmaatschappen bij verenigingen. Inwoners hebben meer keuzes. Bij de buitensport heeft bijvoorbeeld hockey te maken met een daling van de instroom van jongste jeugd.

In de binnensport staat badminton onder druk door een afname van leden. Badmintonclub Wassenaar probeert hierop in te spelen door hun sportaanbod te verbreden met het populaire pickleball.

Daarentegen blijven sportverenigingen populair en zijn veel inwoners lid van een club (zie bijlage 3 Kenniscentrum Sport & Bewegen 2022). Verenigingen hebben een belangrijk sociaal aspect. Het brengt mensen bij elkaar en verbroedert. Voor jongeren is het vaak een eerste kennismaking met vrijwilligerswerk waar je veel van leert en iets terugdoet voor de samenleving. Je maakt vriendschappen en je ontwikkelt teamgeest. Deze maatschappelijke waarden bij sportverenigingen wil de gemeente behouden en versterken. Via het programma Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO) willen we bijvoorbeeld jongeren en sport meer met elkaar verbinden.

2.2 Een grote groep inwoners beweegt te weinig en/of haakt af

Hoewel gemiddeld gezien iets meer inwoners uit Wassenaar voldoen aan de beweegrichtlijn t.o.v. het Nederlands gemiddelde, valt er veel te verbeteren. 50,1% van de inwoners beweegt te weinig (Kenniscentrum Sport en Bewegen 2022, bijlage 3).

Kantar Public onderzocht in 2023, in opdracht van sportkoepel NOC*NSF, de drijfveren en drempels van Nederlanders om wel of niet (meer) te sporten bij een club. Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat tijdgebrek onder 19 tot 44-jarigen een belangrijke drempel is om wekelijks te sporten. Mensen wensen ook meer flexibiliteit wanneer zij sporten. Fit in Wassenaar en de Vrijwilligerscentrale Wassenaar geven verder aan dat er volwassenen zijn met te weinig financiële middelen om aan sport te doen. Kortom er zijn meerdere oorzaken waarom mensen niet sporten.

Het aantal inwoners in Wassenaar met overgewicht is 46,2%. Landelijk is dit cijfer 50,3% (GGD Gezondheidsgids Haaglanden, 2022). Onder ouderen is er meer overgewicht. Het percentage inwoners met overgewicht neemt ook toe naarmate zij ouder zijn. 14% van de jongvolwassenen in Wassenaar heeft (ernstig) overgewicht. Dit percentage is ten opzichte van 2022 (23%) afgenomen en ligt onder gemiddelde in regio Haaglanden (Gezondheidsmonitor GGD 2024). Het percentage overgewicht onder jonge kinderen is daarentegen vrij hoog in Wassenaar. Dit is 10,9% onder bijvoorbeeld 4-jarigen t.o.v. 7,4% in Zuid-Holland west. (JGZ Zuid-Holland West).

Langdurig overgewicht is niet goed voor de gezondheid. Mensen met overgewicht lopen meer risico op ziekten en verschillende aandoeningen. Het college ziet een rol om specifieke groepen inwoners te stimuleren voldoende te bewegen en in te zetten op vitaliteit.

2.3 Niet alle sportvoorzieningen worden goed beheerd en onderhouden

De gemeente beschikt over een aantal mooie sportvoorzieningen zoals het Sterrenbad en sporthal De Duinpan. Maar we staan ook voor maatschappelijke opgaven bij gemeentelijke accommodaties en clubgebouwen die eigendom zijn van sportverenigingen. Verenigingen kunnen al meerdere jaren niet voldoen aan hun onderhoudstaken voor de sportvelden en de noodzakelijke investeringen aan hun clubaccommodatie. Het beheer en onderhoud (demarcatie) van gemeentelijke sportvelden bij de buitensport is hierdoor niet op orde en dient financieel en organisatorisch beter belegd te worden.

Daarnaast heeft het Rijk vanuit de routekaart verduurzaming sport een doelstelling van 49% CO2-reductie in 2030. In 2050 moeten zelfs alle sportaccommodaties CO2-arm zijn. De gemeente staat voor de opdracht om gemeentelijke accommodaties te verduurzamen de komende jaren. Hiervoor is door de landelijke sportsector de Routekaart Verduurzaming Sport opgesteld.

Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) kan tot € 100.000 borg staan voor een lening zonder tussenkomst van een gemeente. De BOSA-regeling van het Rijk biedt voor een deel uitkomst voor het verkrijgen van subsidie. Sportverenigingen kunnen in 2025 ook gebruikmaken van de DUMAVA-regeling. Via deze regeling is subsidie beschikbaar voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. DUMAVA stimuleert investeringen in losse verduurzamingsmaatregelen of integraal duurzaamheidsproject.

Voor veel verenigingen is het echter lastig om voldoende budget te sparen voor investeringen in eigen opstallen voor het verduurzamen en/of vernieuwen van accommodaties. Hierdoor is een aantal sportvoorzieningen verouderd of niet duurzaam. Er bestaat een verouderde regeling voor een borgstelling uit 2008 als verenigingen een lening willen aangaan bij een bank via SWS. De gemeente gaat het opzetten van een nieuwe borgstellingsregeling onderzoeken en wil een bestemmingsreserve voor sportaccommodaties inzetten voor de buitensport. Ten slotte zijn de eigendomsverhoudingen van opstallen van sportverenigingen en huurovereenkomsten een aandachtspunt. Een aantal huurovereenkomsten is gedateerd.

Voor de oude ***sporthal De Schulpwei*** verkent de gemeente wat we met deze sportaccommodatie en locatie gaan doen. De voorziening ligt in een aantrekkelijk gebied waar sport en bewegen samenkomen. De locatie biedt kansen voor een verbreding van het sportaanbod. Het college heeft in november 2024 besloten om deze ruimte in de toekomst een sportbestemming te geven. In 2025 kunnen geïnteresseerde partijen hierop inschrijven.

De ***sportvoorziening in Kerkehout*** is met uitzondering van het kunstgrasveld sterk verouderd. In deze wijk ligt een opgave voor een multifunctioneel centrum waarvan sport en bewegen onderdeel uit maakt. SV Wassenaar en de Wassenaar Warriors International Rugbyclub hebben een maatschappelijke functie voor de wijk en de regio. Veel internationals uit de regio Haaglanden sporten in Kerkehout. Buurtvereniging Kerkehout en Omstreken (BKO) is een actieve vereniging die een breed scala aan sport- en beweegactiviteiten biedt. Zij staat open voor samenwerking met andere partijen.

Een passend en breed sport- en beweegaanbod die aansluit bij de wijkbehoefte en de regio is gewenst om de sociale basisinfrastructuur toekomstbestendig en rendabel te houden. Het college vindt een realistische sport- en ontmoetingsvoorziening in deze wijk belangrijk.

Het ***Wassenaarse strand*** biedt veel kansen om het sportkarakter te versterken. In de Visie voor De Wassenaarse Slag staat de behoefte om een nieuw (duin)plein te ontwikkelen waar onder meer sport en bewegen wordt aangeboden. Dit plein biedt kleinschalige horeca met een gezond aanbod en beschikt over speelmogelijkheden en sportfaciliteiten, ontworpen voor gebruik door jong en oud. De gemeente wil met investeringen de speel- en sportvoorzieningen bij het strand beter faciliteren.

2.4 Het Rijk zet meer in op samenwerking tussen de domeinen

Het Rijk heeft veel regelingen samengevoegd in één brede specifieke uitkering aan gemeenten. Ook wel brede SPUK genoemd. Er vallen 15 regelingen onder de brede SPUK. Hiervoor heeft het Rijk drie grote landelijke akkoorden gesloten: Sportakkoord II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Het Rijk moedigt publiek-private samenwerking aan. Het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) is bijvoorbeeld medeondertekenaar van het Sportakkoord II. Gemeenten krijgen meer ruimte om samen te werken met commerciële sport- en beweegaanbieders.

De landelijke akkoorden bieden gemeenten handvatten om meer samenwerking tussen sport, zorg, welzijn en onderwijs aan te gaan. De uitwerking van deze akkoorden vindt voor een groot deel plaats in gemeenten. Het college ziet kansen om over een langere periode maatschappelijke impact te maken door deelname aan het Sportakkoord II en het GALA. Sport en bewegen biedt niet alleen plezier. Het heeft ook preventieve waarden en kan bijdragen aan diverse maatschappelijke doelen, zoals het koesteren van het sterke verenigingsleven en onze vrijwilligers, het werken aan lichamelijke en geestelijke gezondheid en een inclusief en toegankelijk Wassenaar met gelijke kansen voor alle inwoners (Beleidsplan Sociaal Domein Wassenaar).

Aan de andere kant zijn er bedreigingen voor een toegankelijke sportdeelname. De voorgestelde lagere rijksbijdrage voor preventieve activiteiten biedt gemeenten minder financiële ruimte om in te zetten op sport en bewegen. In het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet is onder meer besloten om de brede specifieke uitkering, waar het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) onder vallen, over te hevelen naar het Gemeentefonds en hierop een budgetkorting van 10 procent toe te passen.

2.5 Participatietraject

Vanuit het participatietraject zijn veel waardevolle punten meegegeven. Op 23 oktober 2024 hebben ongeveer 40 deelnemers aan de thema-avond voor de sportvisie deelgenomen. Op basis van vier pijlers met stellingen en gele en groene kaarten konden zij input geven. Op gele kaarten zijn wensen en behoeften vanuit de vereniging of organisatie geschreven. Op groene kaarten hebben zij hun eigen visie voor 2035 verwoord. De deelnemers vinden bijvoorbeeld dat kleinere sportverenigingen bestaansrecht hebben, zien graag dat de gemeente verenigingen blijft

ondersteunen om vitaal te blijven en/of te worden en aandacht heeft voor sportaccommodatie-vraagstukken. Verenigingen hebben een belangrijk sociaal aspect en zijn een basisbehoefte voor vrijetijdsbesteding en een gezond leven.

De deelnemers vinden verder dat investeringen in de openbare ruimte nodig zijn om bewegen aantrekkelijker te maken. Als voorbeelden zijn onder meer basketbalveldjes, een Cruyff Court en het openstellen van schoolpleinen genoemd. In zijn algemeenheid zien inwoners en organisaties graag goede stoepen, fietspaden en waterwegen die veilig zijn voor hardlopen, wandelen, fietsen, kanoën. In maart en april 2024 is de concept Sportvisie voorgelegd aan belanghebbenden bij de sport en voor advies voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein. In deze periode is de conceptvisie ook voorgelegd aan de Stichting Gehandicapten Wassenaar (SGW) en de Vrijwilligerscentrale Wassenaar voor feedback. De SGW wil meer aandacht voor inwoners met een beperking. Sport en bewegen is voor mensen met een verstandelijke beperking niet vanzelfsprekend. Voor de meeste personen geldt dat zij in meer of mindere mate afhankelijk zijn van hun sociale omgeving (ouders, familie, de woonlocatie of zorginstelling) om in beweging te komen.

De SGW ziet graag het toepassen van het begrip positieve gezondheid als bredere kijk op gezondheid. Hierbij ligt het accent niet op ziekte, maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. De gemeente onderschrijft het belang van extra aandacht voor inwoners met een beperking en neemt de filosofie van positieve gezondheid hierbij mee. Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) voert Fit in Wassenaar in samenwerking met partijen activiteiten uit om meer inwoners met een beperking dan wel aandoening vitaal in beweging te krijgen. Daarnaast biedt de nieuwe sportsubsidieregeling 2025 sportverenigingen de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor aangepaste sportactiviteiten. Voor het nieuwe jeugdbeleid is een participatietraject georganiseerd. Tijdens een zogenoemde ‘pizza-avond’ in april 2025 gaf de jeugd aan dat zij een basketbalvereniging in Wassenaar missen. Daarnaast worden speelplekken genoemd als belangrijke vindplaats voor bewegen en ontmoeten.

Onder internationals is specifiek voor de sportvisie een enquête uitgezet. In Wassenaar wonen veel (tijdelijke) inwoners met een andere nationaliteit dan de Nederlandse. De gemeente heeft in het Engels een aantal vragen uitgezet om bij hen de wensen en behoeften voor sport en bewegen te verzamelen. We sluiten hiermee aan op het beleidspunt ‘sport inzetten als verbinder’ uit de nota Internationals in Wassenaar. De respons lag op 162 ingevulde enquêtes, onder wie 15 statushouders. Hieruit blijkt dat zij Engelstalige informatie wensen over beschikbare sport- en beweegactiviteiten in Wassenaar en een behoefte aan ondersteuning in de sociale kring om met iemand te kunnen sporten. Om hun sportdeelname te stimuleren zien zij graag laagdrempelige kennismakingslessen en clinics bij sportverenigingen. Zij wensen ook meer contact tussen internationale en Nederlandse clubs. Voor pijler 3: beweegvriendelijke omgeving, geven veel respondenten aan dat zij behoefte hebben aan basketbal, voetbal en (beach)volleybalveldjes. Bij statushouders is de betaalbaarheid van sport een knelpunt. Onder hen hebben vrouwen een voorkeur voor wandelen en fietsen met sportclubs. We hebben waar mogelijk de inbreng uit het participatietraject verwerkt in de visie.

3. Beleidskader

Er bestaat nog geen sportwet in Nederland. Dit betekent dat gemeenten veel vrijheid hebben in het opstellen van sportbeleid. Kaders die wel aansluiten op deze visie zijn de Wet publieke gezondheid (Wpg) en de landelijk gesloten akkoorden Sportakkoord II en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) waar Wassenaar aan meedoet. Voor het onderwijs geldt dat basisscholen vanaf schooljaar 2023-2024 verplicht zijn om minstens twee lesuren bewegingsonderwijs van minimaal 90 minuten per week te verzorgen. Voor sportaccommodaties gelden richtlijnen zoals de grootte van wedstrijdvelden in een sporthal of de veiligheidseisen in een zwembad.

In Wassenaar zijn 40 sportverenigingen. We onderscheiden vier soorten clusters in de sport: buitensport, binnensport, zwemsport en watersport. De denksporten plaatsen we onder het cluster binnensport. Denksporten en watersporten kunnen net als andere sporten gebruik maken van sportsubsidies, verenigingsondersteuning en andere regelingen voor de sport. De verenigingen aan het strand of een haven zoals de kustzeilvereniging en de watersportvereniging benoemen we als watersport. De scouting zien wij als maatschappelijke organisatie.

3.1 Algemeen kader

Het Rijk heeft een Sportakkoord II opgesteld. De gemeente Wassenaar heeft in juni 2023 een herijkt lokaal Sportakkoord vastgesteld. Voor ons zijn de drie ambities uit het landelijk Sportakkoord een leidraad om te investeren in een vitaal, sociaal veilig, inclusief en toekomstbestendig sportklimaat. Dat zijn:

1. ***Het fundament op orde***

   Het fundament op orde brengen betekent dat we de voorwaarden verbeteren om te kunnen sporten en daar plezier aan te beleven. Als de voorwaarden niet op orde zijn, haken mensen af en is de basis weg voor het bereiken van de andere ambities. Met fundament doelen we op de mensen, organisaties, cultuur (waarden en normen) en materiële voorzieningen in de sport. We zetten in op een sterke sociale basis en vitale sportverenigingen.

2. ***Een groter bereik***

   Deze ambitie gaat over de mensen die we met onze inzet bereiken: (potentiële) sporters, toeschouwers en vrijwilligers. We willen hen beter bereiken en meer laten genieten van sport. Voor een groter bereik streven de partners van het Sportakkoord II naar kansengelijkheid. Dat betekent een inclusieve sector waarin niemand nog drempels voelt om te (blijven) genieten van sport en sportevenementen.

3. ***Meer (zichtbare) betekenis***

   Betekenis gaat over de waarde van sport en sportief bewegen voor de hele samenleving. Sport geeft energie, plezier, inspiratie en zingeving in het dagelijks leven voor inwoners die het beoefenen of volgen, maar levert ook een bijdrage aan maatschappelijke doelen zoals het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid of het bevorderen van gezondheid.

In de *Structuurvisie Wassenaar 2025 Landgoed aan Zee* uit 2017 staat een aantal ambities en uitgangspunten voor 2025 die betrekking hebben op sport en bewegen:
• Bevorderen van multifunctioneel gebruik van accommodaties;
• Behoud hoogwaardig voorzieningenniveau als basis voor vitaliteit en leefbaarheid;
• Stimuleren van ontmoeting, bewegen en (ongeorganiseerd) sporten door uitnodigende inrichting openbare ruimte;
• Vitale, toekomstbestendige sportverenigingen als basis voor gezondheid, leefbaarheid en sociale cohesie;
• Stimuleren van bewegen en (ongeorganiseerd) sporten door het versterken van fiets- en wandelroutenetwerk.
De sportvisie richt zich op uitwerking van deze ambities en uitgangspunten in beleidsontwikkeling, beleidsdoorwerking en uitvoering.

De nieuwe Omgevingswet geeft een kader om te investeren in een gezonde fysieke leefomgeving. Voor de gemeente is dit een mooi aanknopingspunt om te investeren in de leefomgeving. Door de openbare ruimte beweegvriendelijk in te richten, kunnen inwoners dichtbij huis bewegen, ontspannen en elkaar ontmoeten. Momenteel is de ontwerp-Omgevingsvisie in voorbereiding. De gemeente heeft met het strand en andere openbare ruimten mogelijkheden om hierin te investeren. We leggen onder meer een verbinding met de strandvisie voor het versterken van water- en strandsporten.

3.2 Maatschappelijk kader

Een gemeente gebruikt vaak drie onderdelen voor het onderscheiden van de sportinfrastructuur: de zogenaamde hardware, software en orgware. Voor een optimale infrastructuur is samenhang tussen deze drie onderdelen nodig.

Wassenaar hanteert het volgende kader voor de sportvisie:
1. Hardware (toekomstbestendige sportaccommodaties en sportvoorzieningen). Onze sportaccommodaties en andere sport- en beweegvoorzieningen zijn de basis voor het sportbeleid.
2. Software (vraaggerichte sport- en beweegstimulering). De gemeente brengt zoveel mogelijk inwoners vitaal in beweging en stimuleert hen om zo lang mogelijk in beweging te blijven. We leggen de nadruk op drie specifieke groepen. We versterken sportverenigingen zodat ze hun verenigingsactiviteiten beter kunnen uitvoeren;
3. Orgware (sport- en beweegprofessionals). We hebben voldoende coaches die verenigingen gericht ondersteunen. Zij organiseren en coördineren daarnaast sport- en beweegactiviteiten aan inwoners die minder bewegen. Hierbij vindt goede samenwerking tussen de domeinen plaats.

De gemeente zet als eerste in op het fundament van sport. Met fundament bedoelen we de mensen, organisaties, cultuur (waarden en normen) en materiële voorzieningen in de sport. Een goede sociale basis van sportvoorzieningen en vitale sportverenigingen zijn belangrijke elementen. Onze focus ligt op sport als doel. Als de voorwaarden niet op orde zijn, haken mensen af en is de basis weg voor het bereiken van andere maatschappelijke ambities.

We verbeteren de voorwaarden om te kunnen sporten en bewegen. We nemen hierbij ook de denksporten mee zoals schaken, dammen en bridgen. Ons uitgangspunt is dat inwoners laagdrempelig en toegankelijk kunnen sporten in een sociaal veilige omgeving. Daarnaast zet de gemeente sport als middel in voor preventieve doelen zoals het behalen van gezondheidswinst. We voeren het lokale Sportakkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) uit om zoveel mogelijk inwoners vitaal in beweging te krijgen en sportverenigingen te versterken. De gemeente ziet hierin een faciliterende en stimulerende rol.

Vanuit de probleemanalyse zijn vier pijlers vastgelegd in de startnotitie voor de sportvisie. We versterken sportverenigingen, zetten in op meer sportende of bewegende inwoners, beogen duurzame en toekomstbestendige sportaccommodaties en een omgeving die uitnodigt tot bewegen. Deze pijlers zijn uitgewerkt in een missie en een visie in hoofdstuk 4.

3.3 Financieel kader 2025

De gemeente heeft voor 2025 eenmalig 52.000 euro extra gereserveerd om te investeren in sport. Hiermee gaat de gemeente een impuls geven aan sport en bewegen in Wassenaar. Hiervoor worden in 2025 een aantal opgaven uitgevoerd zoals een welkomstbord bij het sportpark aan de Dr. Mansveltkade en de aanleg van een beweegvoorziening in de openbare ruimte.

Via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het herijkte Sportakkoord zet de gemeente geld in om sportverenigingen te versterken en vraaggerichte sport- en beweegactiviteiten op te zetten. In het Hoofdlijnenakkoord van het demissionair kabinet is onder meer besloten om de brede specifieke uitkering voor het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) over te hevelen naar het Gemeentefonds en daarbij een budgetkorting van 10 procent toe te passen in 2026. We willen het verenigingsleven hiervan niet het dupe laten worden. We blijven vanaf 2025 de sportverenigingen versterken, inzetten op een gezond opgroeiende jeugd en beweegactiviteiten voor minder vitale ouderen. Hiervoor wordt in 2025 onder meer het plan sociale veiligheid en het ondersteuningsplan voor sportverenigingen door Fit in Wassenaar uitgevoerd.

Daarnaast zijn er andere beschikbare financiële middelen. Op de gemeentebalans staat een reserve *Investeringen sport* ter grootte van 129.000 euro. Deze is bedoeld voor maatregelen uitvoering sportaccommodatiebeleid voor (niet-)gemeentelijke sportaccommodaties. Voor de besteding van deze reserve is de gedachte om dit aan te wenden voor beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden. Om een beroep te doen op deze bestemmingsreserve is een raadsbesluit nodig.

Vanuit de andere domeinen zoals duurzaamheid, jeugd en speelruimte kijken we hoe we samen kunnen investeren in sport- en beweegvoorzieningen en (bestaande) initiatieven. Voorbeelden zijn het programma Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO), de duurzaamheidsparagraaf en gerichte bijdragen van het Rijk. Het is uiteindelijk de bedoeling om OKO te borgen in bestaand beleid. Sporten is voor veel jeugd een leuke vrijetijdsbesteding in een positieve omgeving.

Sportsubsidies zijn belangrijk voor het vitaal verenigingsleven en sport- en beweegstimulering. De gemeente stelt via de Kadernota 2026 een verhoging voor van het budget jeugdledensubsidie en brengt dit onder in een nieuw op te stellen regeling sportsubsidies. In de regeling zetten we verder in op het versterken van het sportkader, verhogen van sportdeelname, aangepaste sport en het verbreden van sportaanbod. Voor de grote projecten zoals het project multifunctioneel centrum Kerkehout (buurthuis plus) met hierbij het herinrichten en toekomstbestendig maken van de buitensport worden middelen ingezet. Daarnaast actualiseren we het onderhouds- en beheerplan van gemeentelijke buitensportvelden met verenigingen die op sportparken gevestigd zijn. Dit laatste punt wordt verder uitgewerkt in paragraaf 4.2.4.

Voor een goede exploitatie en onderhoudscyclus van de nieuwe sporthal is er voor vier jaar tot 2029 125.000 euro per jaar extra gereserveerd.

4. Missie & visie

4.1 Missie

Onze missie luidt: de gemeente Wassenaar is een aantrekkelijke gemeente om te sporten. Iedere inwoner kan naar eigen mogelijkheden passend sporten of bewegen. We zijn trots op onze lokale sportinfrastructuur. Inwoners kunnen op diverse plekken op of in onze sportaccommodaties, de openbare ruimte, het strand of op het water met plezier en in een veilige omgeving sporten.

4.2 Visie algemeen

De gemeente wil de sport in Wassenaar over een langere periode versterken. Het versterken van de lokale sportinfrastructuur vraagt om een langetermijninvestering. In onze gemeente zijn de afgelopen twee jaar mooie stappen gezet met de oplevering van sporthal De Duinpan, de inzet van sport- en beweegcoaches bij Fit in Wassenaar en de uitvoering van het Sportakkoord II. Fit in Wassenaar biedt een breed programma aan sport- en beweegactiviteiten aan inwoners die minder bewegen, versterkt de sportverenigingen en zet in op een netwerk van samenwerkende partijen. Zij leggen een verbinding met het Gezond en Actief Leven Akkoord en Opgroeien in Kansrijke Omgeving. De beleidsdoelen zoals geformuleerd in de huidige structuurvisie blijven richtinggevend.

De gemeente richt zich in eerste instantie op sport als doel. Het fundament van de sport dient op orde te zijn. Zonder goede sportaccommodaties en vitale sportverenigingen kunnen we niet goed inzetten op andere ambities waarbij sport als middel wordt ingezet. We zetten in op een sterke sociale basis van sportvoorzieningen en vitale sportverenigingen. 35% van de inwoners is lid van een sportvereniging (Kenniscentrum Sport en Bewegen 2022, bijlage 3). Dit percentage is (veel) hoger dan het landelijk gemiddelde. De diversiteit aan sportverenigingen willen we behouden en versterken.

De gemeente legt de focus op breedtesport omdat we dat als primaire taak zien. De breedtesport is ook een kweekwijzer voor talentontwikkeling. We huldigen sportkampioenen die een unieke of bijzondere sportprestatie hebben geleverd. Topsport laten we over aan het Rijk, NOC*NSF, de sportbonden en grote(re) gemeenten die hiervoor beter toegerust zijn. Onze sportvisie richt zich op de zogenaamde hardware (sportaccommodaties), de software (sport- en beweegstimulering en activiteiten) en de orgware (professionals en vrijwilligers werkzaam voor het sport- en beweegdomein). De gemeente creëert een transparant speelveld door eenduidige subsidies en tarieven. Daarnaast maken we waar mogelijk gebruik van aantrekkelijke (subsidie)regelingen van het rijk en de provincie die aansluiten op onze visie.

4.2.1 Visie pijler 1: Versterken sportaanbieders

De gemeente Wassenaar versterkt sportverenigingen. Het verenigingsleven is een belangrijke vrijetijdsbesteding in onze gemeente. Het bindt inwoners en zorgt voor een waardevol sociaal netwerk. We versterken sportverenigingen die voldoende in staat zijn om ook zelf hierop in te zetten. De gemeente zet in op het versterken van de organisatiekracht van sportverenigingen, zodat zij beter in staat zijn hun verenigingsactiviteiten uit te voeren.

Deze kracht bestaat uit vijf criteria: leden, kader, accommodatie, financiën en beleid. We beogen verder een breed aanbod van maatschappelijke actieve en vitale sportverenigingen. Hiervoor wordt onder meer de subsidie voor jeugdleden via de Kadernota 2026 verhoogd. Om dit te bereiken stelt de gemeente een nieuwe sportsubsidieregeling op om verenigingen gericht te versterken.

De Vrijwilligerscentrale Wassenaar (VCW), Fit in Wassenaar en Stichting voor Inclusie en Discriminatiebestrijding (iDb) gaan ondersteuning bieden aan verenigingen. Zij richten zich onder meer op een sociaal veilig sportklimaat en het binden van vrijwilligers. We zetten de Brede Regeling Combinatiefuncties van het Rijk voort met het functieprofiel verenigingsondersteuner, buurtsportcoach en beweegcoach. Het Rijk en de gemeente bekostigen deze regeling samen.

Sportverenigingen hebben een belangrijke maatschappelijke functie. Om deze waarde breder te benutten, zetten we in op inclusieve programma's voor verenigingen die daarvoor open staan en dat willen. We denken aan sport- en beweegactiviteiten voor diverse doelgroepen, zoals jongeren uit zogenoemde aandachtswijken of beweegactiviteiten die aansluiten bij de wensen van ouderen en het bieden van preventieve beweegactiviteiten als een vervolg op de training Valpreventie.

Voor het onderdeel 'vrije tijd' in het programma Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO) is de sportclub een belangrijke ontmoetingsplek waar jeugdigen en jongvolwassenen samenkomen. Verenigingsactiviteiten voor de jeugd dragen bij aan een positieve invulling van vrije tijd en versterkt de omgeving waarin ze opgroeien. We willen hierbij de betrokkenheid van ouders bij de sportclub vergroten. Onze focus ligt op de leeftijd tussen 14 en 18 jaar.

De gemeente wil het maken van gezonde keuzes bij sportverenigingen en gemeentelijke sportaccommodaties faciliteren. Wij sluiten hierbij aan op de Samenhangende preventiestrategie van het Rijk (Samen gezond, fit en veerkrachtig, Ministerie van VWS, juni 2025) en onze deelname aan het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO).

De OKO-aanpak richt zich op het voorkomen van alcohol-, drugs- en tabaksgebruik door een leefomgeving te vormen waarin ze gelukkig en gezond kunnen opgroeien. De OKO-aanpak en de preventiestrategie zijn een vervolg op het Nationaal Preventieakkoord.

Inwoners willen in toenemende mate flexibel zijn in tijd en waar zij sporten. Ze beoefenen vaker meerdere sporten. Het ervaren van verbondenheid met de vereniging of club met een flexibel sportaanbod, een sociaal veilige omgeving en goed bereikbare sportvoorzieningen zijn bijvoorbeeld belangrijke elementen. Verenigingen en andere sportaanbieders kunnen hierop inspelen door hun sportaanbod te verbreden, samenwerkingen aan te gaan met andere partijen, aanvullende sportevenementen aan te bieden en een veilig sportklimaat te creëren. Via het plan van aanpak Clubondersteuning 2024-2026 kunnen sportverenigingen voor zes onderwerpen ondersteuning krijgen. De gemeente stimuleert ook flexibele, duale en verschillende lidmaatschapsvormen.

4.2.2 Visie pijler 2: Hogere sportdeelname

De gemeente Wassenaar zet in op het verhogen van sportdeelname. Plezier beleven aan sport in een veilige omgeving zijn belangrijke uitgangspunten. De gemeente streeft naar zoveel mogelijk inwoners vitaal in beweging om gezondheidsverschillen tussen inwoners te verkleinen. We stimuleren het verbreden van het sportaanbod bij sportverenigingen en andere maatschappelijke sportaanbieders. De verenigingsondersteuner en beweegcoach bij Fit in Wassenaar gaan hiermee aan de slag. De gemeente betrekt ook cultuurpartijen die beweegvormen zoals dans aanbieden.

Voldoende bewegen en spierversterkende oefeningen spelen een grote rol in het bevorderen en behouden van gezondheid. Regelmatige lichaamsbeweging zorgt voor het verbeteren van de fysieke conditie en verlaging van de bloeddruk.

Sporten heeft ook een positief effect op de mentale gezondheid: het kan stress verminderen, de gemoedstoestand verbeteren en bijdragen aan een gevoel van verbondenheid. Het Human Capital Model (gebaseerd op een onderzoek van Richard Bailey en onderzoekers uit 2013) benoemt zo'n 80 effecten van sport en bewegen, ingedeeld op basis van zes kernwaarden: fysiek, emotioneel, sociaal, persoonlijk, intellectueel en financieel. Samengevat zorgt voldoende bewegen voor een betere gezondheid, meer zelfvertrouwen en een betere kwaliteit van leven.

Onze focus voor een hogere sportdeelname ligt op drie specifieke groepen:

1. Jeugd in de leeftijdsgroep 0 tot 18 jaar (gezond opgroeien). In samenwerking met andere partijen verbinden we sport met het programma Opgroeien in Kansrijke Omgeving vanuit het aandachtsgebied vrije tijd. We leveren een bijdrage aan het verbeteren van de motorische vaardigheid onder kinderen en verkleinen het afhaakrisico van jongeren in de sport.
2. Volwassenen in de doelgroep 35-50 jaar (fit leven). De gemeente kijkt samen met andere partijen hoe we (drukke) gezinnen waarbij sport op een lager pitje komt te staan beter kunnen faciliteren en stimuleren naar voldoende bewegen en vitaliteit.
3. Senioren vanaf 65 jaar (vitaal ouder worden). We stimuleren een gezonde leefstijl bij minder vitale inwoners met een lage sociaaleconomische positie en/of weinig sociale contacten. En meer bewegen van senioren in zijn algemeenheid. Valpreventie maakt hiervan onderdeel uit.

Daarnaast staan we voor inclusieve sport. Iedereen doet mee. Wassenaar zet in op een hogere sportdeelname van inwoners met een beperking. Golfclub Rozenstein is een mooi voorbeeld hoe zij leden met een beperking binden aan hun vereniging. De gemeente doet mee met het regionaal samenwerkingsverband aangepast sporten Haaglanden om het sportaanbod beter op elkaar af te stemmen. De buurtsport- en beweegcoach zorgen voor het organiseren en coördineren van sport- en beweegactiviteiten die bijdragen aan inclusieve sport. Zij zijn aanwezig en zichtbaar tijdens bijeenkomsten van andere organisaties, wijkfeesten en evenementen. Stichting iDb voor Inclusie en Discriminatiebestrijding is aangesloten bij het kernteam van Fit in Wassenaar en levert een bijdrage aan een open, veilig en inclusief sportklimaat. We sluiten hiermee aan op de Lokale Inclusieagenda.

De gemeente vergroot de verbinding met de grote internationale gemeenschap in Wassenaar. We willen haar actief informeren over de verschillende sport- en beweegmogelijkheden in de gemeente en stimuleren het contact tussen de sportverenigingen met een groot internationaal ledenbestand en andere geïnteresseerde sportverenigingen. Op individueel vlak bekijkt de gemeente of er door een 'buddysysteem' de (nieuwe) internationale inwoners van Wassenaar door een andere inwoner wegwijs kan worden gemaakt in het sport- en beweegaanbod om de sportdeelname van internationale inwoners te verhogen en hen meer te betrekken bij het dorp.

Aansprekende evenementen en toernooien dragen bij om de verbondenheid tussen inwoners te versterken. Het maakt Wassenaar als woon- en bezoekgemeente ook aantrekkelijker. Het hardloopevenement *De 15 van Wassenaar* is daarvan een voorbeeld. De zichtbaarheid en maatschappelijke waarde van sport wordt vergroot. We stimuleren sportevenementen die aansluiten bij de uitstraling van Wassenaar.

4.2.3 Visie pijler 3: Beweegvriendelijke openbare ruimte

De gemeente Wassenaar investeert in een beweegvriendelijke openbare ruimte. De openbare ruimte wordt meer gebruikt om te sporten, te bewegen en elkaar te ontmoeten. Dit omvat bijvoorbeeld de parken, de pleinen, het strand en de speelplekken. Deze ruimte wordt beheerd en onderhouden via het integraal beheer en onderhoudsplan openbare ruimte (iBOR). De sportaccommodaties vallen niet onder de openbare ruimte. Die zijn speciaal aangelegd voor het sporten.

Uit onze uitgezette enquête onder internationals blijkt een behoefte naar sportieve voorzieningen in de openbare ruimte. Er is bij internationals veel vraag naar basketbal-, voetbal- en (beach)volleybalveldjes. De buurtsportcoach ziet in de wijk rond de Hofcampweg een behoefte aan uitbreiding van openbare sport- en speelmogelijkheden.

De gemeente streeft naar een uitbreiding van openbare wijksportvoorzieningen en wil die in samenspraak met inwoners en/of organisaties onderzoeken en realiseren. Met deze en andere behoeften zet Wassenaar in op de veranderende vraag naar bewegen. De gemeente ziet voor zichzelf een faciliteerde rol. Beschikbare investeringen worden besteed aan het groot onderhoud van speeltoestellen en jaarlijks houdt dit in dat er 3 tot 4 speeltoestellen/plekken worden vervangen.

Vanuit urgentie op basis van vervangingstermijnen wordt ieder jaar een grotere speel- of sportplek aangepakt en vervangen. In de komende jaren wil de gemeente ook beweeg- of sporttoestellen voor volwassenen aanleggen. Hierbij maken we gebruik van meerdere budgetten om tot een goede investering te komen. In het eerste kwartaal van 2025 wordt de skatevoorziening met een beschikbaar gesteld vervangingsbudget langs de Hofcampweg opgeleverd.

Spelen en sporten op het strand

We gaan het strand beter benutten voor sportieve activiteiten die aansluiten bij de strandvisie van Wassenaar. Speel- en sportvoorzieningen bij de verenigingen en de horeca worden mogelijk gemaakt om het verblijf van gezinnen, sporters en jongeren te verlengen en beter te faciliteren.

De gemeente ontwikkelt een nieuw (duin)plein. Het plein manifesteert zich hierdoor als een entreegebied waar wielrenners een tussenstop houden, ouderen met kinderen hun route starten, strandbezoekers over het plein naar het strand lopen, en sporters verzamelen. Hierdoor is het plein niet alleen op de drukste stranddagen een prettige plek om te verblijven, maar ook een ontmoetingsplek buiten de drukste dagen van het seizoen (Visie voor De Wassenaarse Slag).

Het plein kan ook het startpunt zijn van een sportroute, waarbij een sportinstructeur deelnemers begeleidt tijdens het sporten op het strand en door de duinen, zonder van de paden af te gaan. Denk hierbij aan bootcamplessen en fitness. Na het intensieve sporten is er uiteraard de mogelijkheid om een drankje te doen op het plein of bij een van de strandhoreca-tenten. Daarnaast wordt de surfvereniging uitgebreid met extra opslagruimte, zodat deze aan haar behoeften kan voldoen. De kustzeilvereniging ziet kansen om meer samenwerkingsverbanden met andere strandpartijen aan te gaan om de watersport te versterken. De gemeente gaat zich hiervoor inzetten.

Gezonde en beweegvriendelijke leefomgeving

Er is steeds meer aandacht voor de invloed van leefomgeving op onze gezondheid. De woonomgeving heeft effect op het mentale, sociale en fysieke welzijn. Een gezonde leefomgeving is aantrekkelijk en prettig, nodigt uit tot gezond gedrag (gezondheidsbevordering) en verlaagt de druk op de gezondheid (gezondheidsbescherming). Door aanpassingen in de leefomgeving kunnen gezondheidsverschillen verkleinen. De nieuwe Omgevingswet beoogt onder meer een gezonde fysieke leefomgeving. We willen in dit kader de bestaande wandel- en fietspaden beter faciliteren en deze netwerken meer op elkaar laten aansluiten. We zien verder mogelijkheden om openbare sportieve voorzieningen op sportparken en in de openbare ruimte toe te voegen. (Deels) openbare schoolpleinen kunnen in de toekomst bijdragen aan een betere verspreiding en dekking voor alle leeftijden in Wassenaar.

4.2.4 Visie pijler 4: Toekomstbestendige en verduurzaamde sportaccommodaties

De gemeente Wassenaar wil het onderhoud van de gemeentelijke sportvelden, die eigendom zijn van de gemeente, structureel op zich nemen. Dit om de kwaliteit van de gemeentelijke sportvelden nu en in de toekomst blijvend te borgen en deze taak beter in te vullen. De sportaccommodaties zijn speciaal aangelegd om de te sporten. Deze accommodaties zijn de basis van het sport- en beweegbeleid. De gemeente borgt de basiskwaliteit van gemeentelijke sportaccommodaties en zet in op toekomstbestendige en duurzame accommodaties. De gemeente wil de gemeentelijke sportaccommodaties ook optimaal benutten. Dit geldt voor de buiten-, binnen-, zwem- en watersport. Investeringen op bestaande en nieuwe gemeentelijke accommodaties zijn waar mogelijk duurzaam. Voor het verduurzamen van sportvoorzieningen zijn kennis, een goede aanpak, organisatiekracht en financiële middelen noodzakelijk.

De sportaccommodaties zijn te onderscheiden in:

1. **Buitensport**
- Sportvelden, clubgebouwen en aanpalende voorzieningen (vaak met gevestigd opstalrecht)
2. **Binnensport**
- Sporthallen, gymzalen en clubgebouwen
3. **Zwemsport**
- Zwembad Het Sterrenbad
4. **Watersport**
- Watersportverenigingen (kustzeil-, surfsport- en watersportvereniging en WRB)
5. **Overige beweegplekken**
- Beweeg- en trimroutes, speeltuin, skatebaan, trapveldjes en basketbalvelden (het Speelruimteplan 2022 regelt het beheer en onderhoud van deze plekken)

Beheer en onderhoud

Om de kwaliteit van de gemeentelijke sportvelden nu en in de toekomst blijvend te borgen en haar taak beter in te vullen wil de gemeente het onderhoud van deze velden structureel op zich nemen. Hiermee draagt de gemeente bij aan het behoud van kwalitatieve sportvoorzieningen en worden hogere onverwachte kosten op lange termijn door achterstallig onderhoud voorkomen.

De gemeente neemt hiervoor een structurele begrotingsparagraaf in de gemeentebegroting op. Daarnaast voorziet de gemeente in een onderhoudsvoorziening voor het planmatig groot onderhoud van de sportvelden (renovatie en vervanging). Om het administratieve, contractuele en onderhoud technische beheer uit te voeren, stelt de gemeente (afdeling Vastgoed) een medewerker aan dat adequaat te kunnen uitvoeren. Hiervoor wordt formatie gerealiseerd voor een specialist/coördinator technisch beheer en onderhoud voor de buitensport. Deze afdeling voert dit nu al uit voor alle gemeentelijke gebouwen en zoals sporthal De Duinpan, gymzaal Gymadora en zwembad Het Sterrenbad (binnensport en zwemsport). De meerjarenbegroting voor de sportvelden kan gebruikt worden om deze in 2026 op dezelfde wijze te implementeren.

De gemeente stelt een demarcatielijst op voor het beheer en onderhoud van gemeentelijke buitensportvelden. Op deze lijst komen de aspecten die nodig zijn voor het beoefenen van de tak van sport op een gemeentelijke sportveld. De gemeente gaat hiervoor in overleg met sportverenigingen om te komen tot een goede verdeling van onderhoudswerkzaamheden aan de sportvelden op basis van wederzijdse overeenstemming. De verantwoordelijkheid voor opstallen zoals clubaccommodaties incl. kleedruimten, tribunes, (digitale) scoreborden en opbergboxen blijft bij sportverenigingen.

Voor nieuwbouw van sportaccommodaties stelt de gemeente zich vraaggestuurd op. Als, vanuit een langdurige sterke groei van een sport, beleidsveld en/of het bestuur, een behoefte naar een nieuwe accommodatie of sportveld ontstaat, dan maakt de gemeente eerst een afweging en komt waar nodig in actie. Hierbij zorgt de afdeling vastgoed voor ondersteuning bij het opstellen van het programma van eisen, het ontwerp, de aanbesteding, het projectmanagement, et cetera.

Alle nieuwbouw van sportaccommodaties wordt waar mogelijk technisch uitgevoerd op basis van de BENG-eisen (Bijna Energie Neutraal Gebouw). Zo zijn zowel Gymadora als De Duinpan zeer energiezuinige gebouwen. Het Sterrenbad heeft onlangs extra duurzaamheidsmaatregelen toegepast, zoals zonnepanelen, warmteterugwinning en ledverlichting. Voor bestaande verenigingsgebouwen kunnen sportverenigingen kosteloos een energiescan laten uitvoeren met advies voor duurzaamheidsmaatregelen.

Energiezuinige verenigingsgebouwen zorgen niet alleen voor beperking van de CO2-uitstoot maar ook voor een verlaging van exploitatielasten bij sportverenigingen. Een goed voorbeeld hiervan is de aanpak van Blauw-Zwart en Golfclub Rozenstein. De gemeente stimuleert sportverenigingen om gebruik te maken van landelijke regelingen zoals de BOSA en DUMAVA. Daarnaast wijst de gemeente hen op beschikbare fondsen van bedrijven, stichtingen en andere organisaties.

Uitgangspunten accommodatiebeleid buitensport

1. Het beheer en onderhoud (planmatige en vervangingsonderhoud) van gemeentelijke sportvelden voor de buitensport wordt organisatorisch en financieel ondergebracht bij de gemeente (afdeling Vastgoed) om te komen tot een uniforme aanpak. Hiervoor wordt extra ambtelijke capaciteit beschikbaar gesteld voor het coördineren van beheer en onderhoud. Deze kosten zijn ongeveer € 90.000 per jaar.
2. Voor het planmatige en vervangingsonderhoud wordt tot 2028 een budget opgenomen van € 160.000 in de begroting. Vanaf 2028 is deze post € 215.000 vanwege de oplevering van vernieuwde sportvelden op sportcomplex Kerkehout. De gemeente gaat in overleg met sportverenigingen voor het samenstellen van een zelfwerkzaamheidspakket dagelijkse onderhoudswerkzaamheden (demarcatie). Na vaststelling van de exacte demarcatielijst wordt de begroting mogelijk bijgesteld.
3. Daarnaast wordt een voorziening (als spaarfaciliteit voor vervangingen) in de begroting opgenomen. Hierin wordt een aanvangsstorting van, eenmalig, € 129.000 gedaan.
4. Vooruitlopend op het genoemde punt 1 en 2 wordt in de Kadernota 2026 alvast een melding gemaakt en een post opgenomen om afdoende onderhoud te kunnen uitvoeren en organiseren in 2026;
5. Voor nieuwbouw van accommodaties of velden stelt de gemeente zich vraaggestuurd op;
6. Nieuwbouw van gebouwen en opstallen realiseert de gemeente waar mogelijk op basis van BENG-eisen.

Voor gymzaal Gymadora wordt op een eigen kostenplaats het meerjarig budget opgenomen voor het planmatig- en vervangingsonderhoud (MJOP) van de inventaris in de zaal.

Recreatie (bewegen en sport), biodiversiteit en flora en fauna kunnen elkaar versterken door het combineren van deze functies in zogenoemde ecologische verbindingen en verbindingszones. Voor de natuurgebieden in Wassenaar geldt een wettelijke instandhoudingsplicht, waardoor de natuurgebieden in samenhang, kwaliteit en oppervlakte behouden en versterkt moeten worden. Het versterken kan onder andere bereikt worden door natuurgebieden te verbinden, via de stad-landverbindingen. Kleine en grote aanpassingen dragen bij aan deze doelstellingen.

Daarnaast zorgt de verbetering van gebruikskwaliteit van groen en informatie over het belang van de groene ruimte een bijdrage aan het draagvlak. Kruidenrijk gras, bermen, oevers en inheemse bomen dragen bij aan de versterking van landschapswaarden en natuurwaarden. Op en nabij de sportparken aan de Dr. Mansveltkade, Het Kerkehout en De Roggewoning wil de gemeente waar mogelijk bijdragen om deze waarden te versterken mits het sport- en beweegactiviteiten niet belemmert. Onze visie per cluster (buitensport, binnensport en zwemsport) ziet er hieronder als volgt uit. De cluster watersport komt terug in de Strandvisie Wassenaar.

Buitensport

In de gemeente zijn drie zogenoemde 'hotspots' sportparken waar sport en bewegen samenkomen. Dit zijn de sportparken aan de Dr. Mansveltkade, Het Kerkehout en De Roggewoning. In onze visie zijn de sportparken toekomstbesteding, duurzaam, multifunctioneler met meerdere sport- en beweegvormen en openbaar toegankelijk in 2035. Voor De Roggewoning is onze zeggenschap en inzet beperkt, omdat de gemeente Den Haag het beheer en onderhoud aan de gemeentelijke velden verzorgt en de verenigingsondersteuning biedt.

De gemeente creëert een transparant speelveld door eenduidige subsidies en tarieven. We actualiseren het beheer- en onderhoudsplan van gemeentelijke sportvelden voor de buitensport en de eigendommen van opstallen van sportverenigingen zijn adequaat vastgelegd. De uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden en accommodatiebeleid buitensport staan in paragraaf 3.2.

<u>Sportpark Dr. Mansveltkade</u>

Dit sportpark heeft de randvoorwaarden om aantrekkelijk te blijven als toekomstbestendig en multifunctioneel sportpark. Het park heeft al een breed aanbod van sportaanbieders en verenigingen. We willen het sport- en beweegaanbod verder versterken en uitbreiden.
Met versterken bedoelen we het toevoegen van padel bij De Kieviten, een mogelijke uitbreiding van 18 naar 27 golfholes bij Rozenstein, het toevoegen van een paardenbak bij het park voor paardensportvereniging Koningin Emma, een opslag met laadstation voor een duofiets voor Stichting Fietsmaatjes, een nieuwe commerciële sportaanbieder in de oude sporthal Schulpwei, het toevoegen van buitensportelementen en een betere toegankelijkheid en bewegwijzering van het park. Bij een grote toename van het sport- en beweegaanbod en stijging van bezoekers is een verplaatsing van de entree naar het sportpark gewenst in de toekomst.

<u>Sportpark Kerkehout</u>

Dit sportpark is verouderd en de huidige indeling voldoet niet meer aan de huidige wensen en behoeften van bestaande verenigingen. Voor het project MFC Kerkehout zetten we in op een multifunctioneel centrum waar sportverenigingen, sport-bso en buurtvereniging een plek krijgen. De verenigingen hebben inbreng geleverd voor onder meer kleedruimten, opslagruimte voor materiaal en medegebruik van horeca. De buurtvereniging biedt een breed scala aan beweeg- en ontmoetingsactiviteiten aan in het toekomstig centrum. Op het park willen we bewegen stimuleren met bijvoorbeeld een jeu de boulesbaan, een wandelpad en/of kleine beweegtoestellen/ beweegbank.

Voor de buitensport is voor rugbyclub Wassenaar Warriors een tweede rugbyveld nodig om hen goed te faciliteren. De gemeente denkt aan het transformeren van het voetbalveld naar een multifunctioneel veld voor rugby en voetbal. De voetbaltak is klein en heeft aan één veld voldoende. Het honk- en softbalveld heeft een upgrade nodig.

Sportpark De Roggewoning

Dit sportpark zit op een mooie locatie maar heeft beperkingen qua beschikbare ruimte. Het zit op de gemeentegrens van de gemeente Den Haag die veel onderhoud en beheer verzorgt. Den Haag biedt de financiële en organisatorische ondersteuning aan de sportverenigingen op dit park. De rol van de gemeente Wassenaar is beperkt. Onze gemeente kijkt waar het mogelijk kleinschalige sportieve elementen kan toevoegen.

American School of The Hague (ASH)

In de gemeente is de American School of The Hague (ASH) gevestigd. Zij is een internationale school die onderwijs biedt aan leerlingen van 3 tot 18 jaar met zeventig verschillende nationaliteiten. Sport is een belangrijk onderdeel van het curriculum. De ASH maakt naast haar school gebruik van sportvelden, waarbij één sportveld (voetbalveld) in eigendom is van de ASH. Daarnaast maken zij gebruik van het ABF-baseball veld, welke in eigendom is van de gemeente.

Binnensport

In mei 2024 is de nieuwe sporthal feestelijk geopend. De binnensportverenigingen hebben hiermee een mooie 'thuishal' voor hun sport. De gemeente wil het gebruik nog beter gaan faciliteren voor onderwijsgebruikers en andere sportaanbieders. Hiermee komen we tegemoet aan de wensen van het onderwijsveld en aanbieders van allerlei beweegactiviteiten die bijdragen aan de motorische ontwikkeling van kinderen en de vitaliteit van de inwoners via onder meer het Gezond en Actief Leven Akkoord.

De binnensport staat onder druk qua ledenaantal, voldoende kader en maatschappelijke kracht. De gemeente stelt een nieuwe sportsubsidieregeling op om binnensportverenigingen gerichter te kunnen ondersteunen. De twee clubkadercoaches gaan verenigingen helpen met het versterken van de clubs. Hiervoor is een plan van aanpak met een menukaart voor verenigingsondersteuning door Fit in Wassenaar opgesteld. Voor gymzaal Gymadora wordt meerjarig budget gereserveerd voor het MJOP van de inventaris van deze binnensportaccommodatie.

Zwemsport

Wassenaar heeft met het Sterrenbad een mooie publieke zwemvoorziening. Meerdere sport- en beweegaanbieders maken gebruik van voorzieningen die het bad biedt. De zwemsport heeft net als de binnensport moeite met het werven van leden die na de coronapandemie zijn gestopt en vrijwilligers te behouden. De gemeente vindt een vitaal zwemsportverenigingsleven belangrijk voor het dorp. In overleg met de exploitant kijkt de gemeente hoe de verenigingen in brede zin toekomstbestendig kunnen worden.

Het zwembad geeft aan dat hij open staat voor meer beweeg- en ontmoetingsactiviteiten naast de zwemactiviteiten die hij faciliteert. De horecafaciliteit draagt bij aan het sociale component. Samen met de exploitant van het zwembad, de zwemverenigingen en andere beweegaanbieders kijkt de gemeente naar het versterken van sport- en beweegactiviteiten in brede zin.

De sport- en beweegcoaches ondersteunen een aantrekkelijk aanbod van beweegactiviteiten voor diverse specifieke groepen in het zwembad. De sportproeverij 55+ is hiervan een voorbeeld. Voor de jeugd en volwassenen willen we het zwembad meer benutten als locatie van beweegactiviteiten. Zwembad Het Sterrenbad en sporthal De Duinpan zijn de binnenlocaties waar een diversiteit van sport- en beweegactiviteiten en ontmoeting samenkomen.

5. Doelen en indicatoren

Om na te gaan of we onze missie en visie halen, stellen we doelen op. Het bereiken van doelen vraagt een langetermijninvestering. We hanteren indicatoren om na te gaan of we op koers liggen, wat onze prestaties zijn en in hoeverre bijsturing nodig is van beleid.

5.1 Doelen

1. In 2028 willen we de financiële en organisatiekracht van 70% van de sportverenigingen versterkt hebben zodat en zij beter in staat zijn hun verenigingsactiviteiten uit te voeren;
2. In 2028 hebben de sportverenigingen een solide basis voor een toekomstgericht en actief verenigingsleven en werken zij, waar dat meerwaarde biedt, samen met andere partijen zoals buurtverenigingen, welzijn, onderwijs en het Sociaal Team Wassenaar;
3. In 2028 streven we naar 5 procent meer inwoners in beweging en/of werkt aan een gezonde levensstijl, zowel fysiek als mentaal, op weg naar een gezonde generatie 2040. In 2035 is dat gestegen tot 10 procent;
4. De gemeente heeft geïnvesteerd in een toekomstbestendig lokaal sport- en beweegklimaat om tegemoet te komen aan veranderende sport- en beweegwensen van inwoners. De komende 10 jaar zijn meerdere beweeginitiatieven in de openbare ruimte gerealiseerd en is het strand nog aantrekkelijker om te (water)sporten en te bewegen;
5. De gemeente staat voor een sociaal veilige sportomgeving waar iedere inwoner met een passend sport- of beweegaanbod in een veilige omgeving kan sporten. Voor een inclusieve en toegankelijke sport werken we samen met partijen uit het onderwijs, de zorg, het welzijn, relevante maatschappelijke partijen en commerciële sport- en beweegaanbieders.
6. In 2035 zijn de sportparken aan de Dr. Mansveltkade, Het Kerkehout en De Roggewoning toekomstbesteding, duurzaam en multifunctioneler met meerdere sport- en beweegvormen en openbaar toegankelijk. Voor 0 tot 100 jaar is hier een aantrekkelijk sport- en beweegaanbod die goed toegankelijk en bereikbaar is;
7. De gemeente creëert een transparant speelveld door eenduidige subsidies en tarieven. Er wordt onder meer een nieuwe sportsubsidieregeling opgesteld;
8. Het beheer en onderhoud (planmatig en vervangingsonderhoud) van gemeentelijke sportvelden voor de buitensport is organisatorisch en financieel in 2026 ondergebracht bij de gemeente (afdeling Vastgoed) om te komen tot een uniforme aanpak van sportaccommodaties. Hier staat tegenover dat sportverenigingen een hogere huursom gaan betalen. Het dagelijkse onderhoud blijft bij de sportverenigingen.
9. De gemeente heeft in 2026 voldoende capaciteit (formatie) beschikbaar gesteld voor het coördineren en begeleiden van beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden in de buitensport;
10. De eigendommen van opstallen van sportverenigingen zijn adequaat vastgelegd;
11. De gemeente onderzoekt in welke mate gemeentelijke sportvoorzieningen goed toegankelijk zijn voor inwoners met een beperking.

5.2 Indicatoren en monitoring

Om te weten of de doelen worden bereikt, zet de gemeente in op het versterken van monitoring. De gemeente gebruikt per doel een of meer indicatoren om te meten of een doel is behaald. We gebruiken prestatie- en effectindicatoren. In de tabel hieronder zijn de indicatoren uiteengezet.

Doel	Indicator	Bron indicator
Pijler 1: Versterken sportaanbieders		
Doel 1: In 2028 willen we de financiële- en organisatiekracht van 70% van de sportverenigingen versterkt hebben zodat zij beter in staat zijn hun verenigingsactiviteiten uit te voeren.	Meten volgende zaken in verenigingsmonitor: ➢ Aantal vrijwilligers en leden ➢ Bezetting van bestuur (volledig bestuur) ➢ Kwaliteit van het bestuur ➢ Aantal sponsoren ➢ Gebruik fondsen en sponsoring ➢ Voldoende verenigingsinkomsten/ financiële draagkracht	Tweejaarlijkse afname verenigingsmonitor
	Meten financiële en organisatorische ondersteuning gebruikmakend van: ➢ Aantal verenigingen die gebruik maken van subsidie- en/of ondersteuningsregelingen ➢ Welke ondersteuning krijgt u van de verenigingsondersteuner	Vrijwilligerscentrale Wassenaar, Fit in Wassenaar, Stichting voor Inclusie en Discriminatiebestrijding (IDb), Subsidieregeling Sport en Scouting
	Meten van financiële positie, voor volgende onderwerpen: ➢ Contributie ➢ Sponsoren en fondsen ➢ Kantine-inkomsten	Tweejaarlijkse afname verenigingsmonitor
Doel 2: In 2028 hebben de sportverenigingen een solide basis voor een toekomstgericht en actief verenigingsleven en werken zij, waar dat meerwaarde biedt, samen met andere partijen zoals buurtverenigingen, welzijn, onderwijs en het Sociaal Team Wassenaar	Meten van samenwerkingspartijen per vereniging: ➢ Aantal samenwerkingspartners ➢ Welke samenwerkingspartners (opsomming)	Tweejaarlijkse afname verenigingsmonitor
Pijler 2: Verhogen sportdeelname		
Doel 3: In 2028 streven we naar 5 procent van de inwoners meer in beweging en/of werkt aan een gezonde levensstijl, zowel fysiek als mentaal, op weg naar een gezonde generatie 2040. In 2035 is dat gestegen tot 10 procent.	Meten verschillende gezondheidsfactoren: ➢ Lichaamsbeweging ➢ Aantal niet sporters ➢ Ervaren gezondheid ➢ Psychische gezondheid ➢ Lekker in je vel	GGD-gezondheidsmonitor www.waarstaatjegemeente.nl Gezondheidsgids GGD Haaglanden
Doel 5: De gemeente staat voor een sociaal veilige sportomgeving waar iedere inwoner met een passend sport- of beweegaanbod in een veilige omgeving kan sporten.	Meten mate sociale veilige sportomgeving (4 V's): ➢ Percentage uitgevraagde VOG's aan vrijwilligers die activiteiten bieden aan jeugdleden en specifieke groepen plus de bestuursleden ➢ Aantal verenigingen met verenigingsbrede gedragsregels ➢ Aantal verenigingen met vertrouwenscontactpersoon ➢ Aantal vakkundig getrainde trainers en coaches	Tweejaarlijkse afname verenigingsmonitor

Pijler 3: Beweegvriendelijke openbare ruimte		
Doel 4: De gemeente heeft geïnvesteerd in een toekomstbestendig lokaal sport- en beweegklimaat om tegemoet te komen aan veranderende sport- en beweegwensen van inwoners. De komende 10 jaar zijn meerdere beweeginitiatieven in de openbare ruimte gerealiseerd en is het strand nog aantrekkelijker om te (water)sporten en te bewegen.	Meten van mate beweegvriendelijke omgeving: ➢ De score op beweegvriendelijke openbare ruimte Meten aantrekkelijkheid strand voor watersporten: ➢ Het beter faciliteren van watersport op De Wassenaarse Slag	Kenniscentrum Sport en Bewegen (Infographic Wassenaar) Strandvisie Wassenaar
Pijler 4: Toekomstbestendige en verduurzaamde sportaccommodaties		
Doel 6: In 2035 zijn de sportparken aan de Dr. Mansveltkade, Kerkehout en De Roggewoning toekomstbesteding, duurzaam en multifunctioneler met meerdere sport- en beweegvormen en openbaar toegankelijk. Voor 0 tot 100 jaar is hier een aantrekkelijk sport- en beweegaanbod die goed toegankelijk en bereikbaar is	Meten van de multifunctionaliteit en duurzaamheid van de sportaccommodaties: ➢ Aantal toegevoegde sport- en beweegvormen op sportparken ➢ Aantal uitgevoerde duurzaamheidsmaatregelen op sportparken ➢ Openingstijden sportparken	Speelruimte beleidsplan Notitie Duurzaamheid Tweejaarlijkse afname verenigingsmonitor
Doel 7: De gemeente creëert een transparant speelveld door eenduidige subsidies en tarieven. Er wordt onder meer een nieuwe sportsubsidieregeling opgesteld	N.v.t.	Subsidieregeling Sport en Scouting
Doel 8: Het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden voor de buitensport wordt organisatorisch en financieel vanaf 2026 ondergebracht bij de gemeente (afdeling Vastgoed) om te komen tot een uniforme aanpak van sportaccommodaties.	Uitgevoerde beheer- en onderhoudsactiviteiten aan gemeentelijke sportvelden	Demarcatielijsten
Doel 9: Het planmatige en vervangingsonderhoud van gemeentelijke sportvelden komt voor rekening van de gemeente. Het dagelijkse en preventieve onderhoud blijft bij de sportverenigingen	N.v.t.	Meerjarig onderhoudsplan
Doel 10: De eigendommen van opstallen van sportverenigingen zijn adequaat vastgelegd.	Onderzoeken wijze van vastlegging eigendommen opstallen van sportverenigingen	Beheersysteem gemeente
Doel 11: De gemeente onderzoekt in welke mate sportvoorzieningen, goed toegankelijk zijn voor mensen met een beperking in 2027	Meten toegankelijkheid binnensport- en buitensportaccommodaties	Richtlijnen Toegankelijkheid Indoor Sportaccommodaties Richtlijnen Toegankelijkheid Buitensportaccommodaties

6. Opgaven en actiepunten

Voor iedere pijler heeft de gemeente een maatschappelijke opgave geformuleerd.

1. We versterken de organisatorische en financiële kracht van sportverenigingen zodat zij beter in staat zijn hun verenigingsactiviteiten uit te voeren;
2. We willen zoveel mogelijke inwoners vitaal in beweging krijgen, waarbij we als subdoel de gezondheidsverschillen tussen inwoners verkleinen. Hierbij is netwerksamenwerking en waar mogelijk een programma aanpak vereist;
3. We investeren in een beweegvriendelijke openbare ruimte zodat die meer wordt gebruikt om te sporten, te bewegen en te ontmoeten;
4. We borgen de basiskwaliteit van gemeentelijke sportaccommodaties en werken toe naar toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties in 2035.

Om onze missie, visie en maatschappelijke opgaven te bereiken streeft de gemeente ernaar zoveel mogelijk actiepunten op te pakken tot 2035. In een uitvoeringsprogramma staat per jaar welke actiepunten uit de Sportvisie worden uitgevoerd. Hieronder volgt per pijler een lijst van de punten.

6.1 Actiepunten pijler 1: versterken sportaanbieders

1. Uitvoeren ondersteuningsplan sportverenigingen om de financiële en organisatiekracht van verenigingen te versterken tot 2028. Waaronder het stimuleren van gezonde keuzes bij sportverenigingen en gemeentelijke sportaccommodaties. In het plan van Fit in Wassenaar staan de volgende drie thema's centraal: vitaliseren van sportverenigingen, sportstimulering en innovatie en sport in het sociaal domein.
2. Afnemen tweejaarlijks verenigingsmonitor om periodiek de mate van vitaliteit van verenigingen te inventariseren en na te gaan in hoeverre zij toekomstbestendig zijn.
3. Opstellen nieuwe sportsubsidieregeling om sportverenigingen te ondersteunen en meer inwoners in beweging te krijgen. De gemeente gaat het budget voor jeugdledensubsidie verhogen en het budget voor sportstimulering beter inzetten.
   Het sportsubsidiebudget wordt ingezet op de volgende activiteiten:
   - jeugdsport (jeugdleden)
   - sportkader (coaches, trainers en bestuursleden)
   - aangepaste sport (inwoners met een beperking)
   - verbreden sportaanbod
   - schoolsport (toernooien)
   - jubilea sportverenigingen
4. Voortzetten verenigingsondersteuning (clubkadercoach) om sportverenigingen gericht te ondersteunen en begeleiden. De gemeente streeft naar een goede voortzetting van de deelname aan Brede Regeling Combinatiefuncties van het Rijk, waarbij de gemeente als randvoorwaarde structureel 40% cofinanciering van het Rijk ontvangt.
5. Uitvoeren plan sociaal veilig sportklimaat. De Vrijwilligerscentrale Wassenaar gaat in samenwerking met Fit in Wassenaar verenigingen ondersteunen met het implementeren van vier basiseisen voor een sociaal veilig sportklimaat. De 4 V's zijn: een VOG voor alle

vrijwilligers, verenigingsbrede gedragsregels, een vertrouwenscontactpersoon voor de club en vakkundig geschoolde trainer-coaches.

6.2 Actiepunten pijler 2: verhogen sportdeelname

6. Organiseren en coördineren van activiteiten voor sport- en beweegstimulering. De focus ligt op de volgende leeftijdsgroepen: 0 tot 18 jaar (gezond opgroeien), 35 tot 50 jaar (fit leven) en senioren vanaf 65 jaar (vitaal ouder worden). Hiervoor worden diverse activiteiten uitgevoerd.
7. Verbinding zoeken met programma Opgroeien in Kansrijke Omgeving (OKO) en behoefte peilen voor sportactiviteiten onder de jeugd van 14 tot 18 jaar voor vrijetijdsbesteding.
8. Uitvoeren onderzoek naar deelname aan Volwassenfonds sport. In Wassenaar is een groep inwoners die te weinig inkomen heeft om aan sport te doen of lid te worden van een sportclub. Deelname aan dit fonds draagt bij aan sportsimulering bij deze specifieke groep. We willen een onderzoek uitvoeren naar de behoefte en de kosten van deelname aan het fonds.
9. Toevoegen van meer beweeg- en ontmoetingsactiviteiten naast de zwemactiviteiten in het Sterrenbad.
10. Huldigen van kampioenen na unieke of bijzondere sportprestatie door de gemeente.

6.3 Actiepunten pijler 3: beweegvriendelijke openbare ruimte

11. Onderzoeken hoe grotere speelplekken de komende jaren een breder beweeg- en speelaanbod kunnen bieden voor diverse leeftijdsgroepen.
12. Optimaliseren gebruik schoolpleinen buiten schooltijd voor sport- en spelactiviteiten voor kinderen uit de wijk.
13. Uitbreiding van sportieve activiteiten voor diverse groepen bij De Wassenaarse Slag zoals een sportroute met vertrek- en finishpunt op het (duin)plein.
14. Beter faciliteren van watersportverenigingen aan het strand zoals de surfvereniging met een uitbreiding met extra opslagruimte.
15. De gemeente zet zich samen met stichtingen en fondsen in om tot 2027 ieder jaar een sport- of beweegvoorziening te realiseren dat bijdraagt aan het beweegvriendelijker maken van de openbare ruimte. Hierbij starten we in 2025 met een haalbare voorziening die op een geschikte sport- of speellocatie wordt gerealiseerd.

6.4 Actiepunten pijler 4: toekomstbestendige en verduurzaamde sportaccommodaties

16. Plaatsen aansprekend welkomstbord met lijst van sportverenigingen en andere sportaanbieders bij ingang van sportpark aan Dr. Mansveltkade met bewegwijzering.
17. Realiseren meer fietsenrekken op sportparken om fietsen naar de sportclub te stimuleren.
18. Plaatsen nieuwe startblokken en/of beach waterpoloveld voor wedstrijdbad om zwemsport beter te faciliteren voor trainingen, wedstrijden en kennismaken jeugd met waterpolo.
19. Beter faciliteren van scholen in het primair en voortgezet onderwijs voor het aanbieden van bewegingsonderwijs en andere sportactiviteiten in sporthal De Duinpan door het toevoegen van een onderwijstarief bij het verhuren van zaalruimte. Dit draagt bij aan gezond opgroeien en het verbeteren van de motorische ontwikkeling van leerlingen.

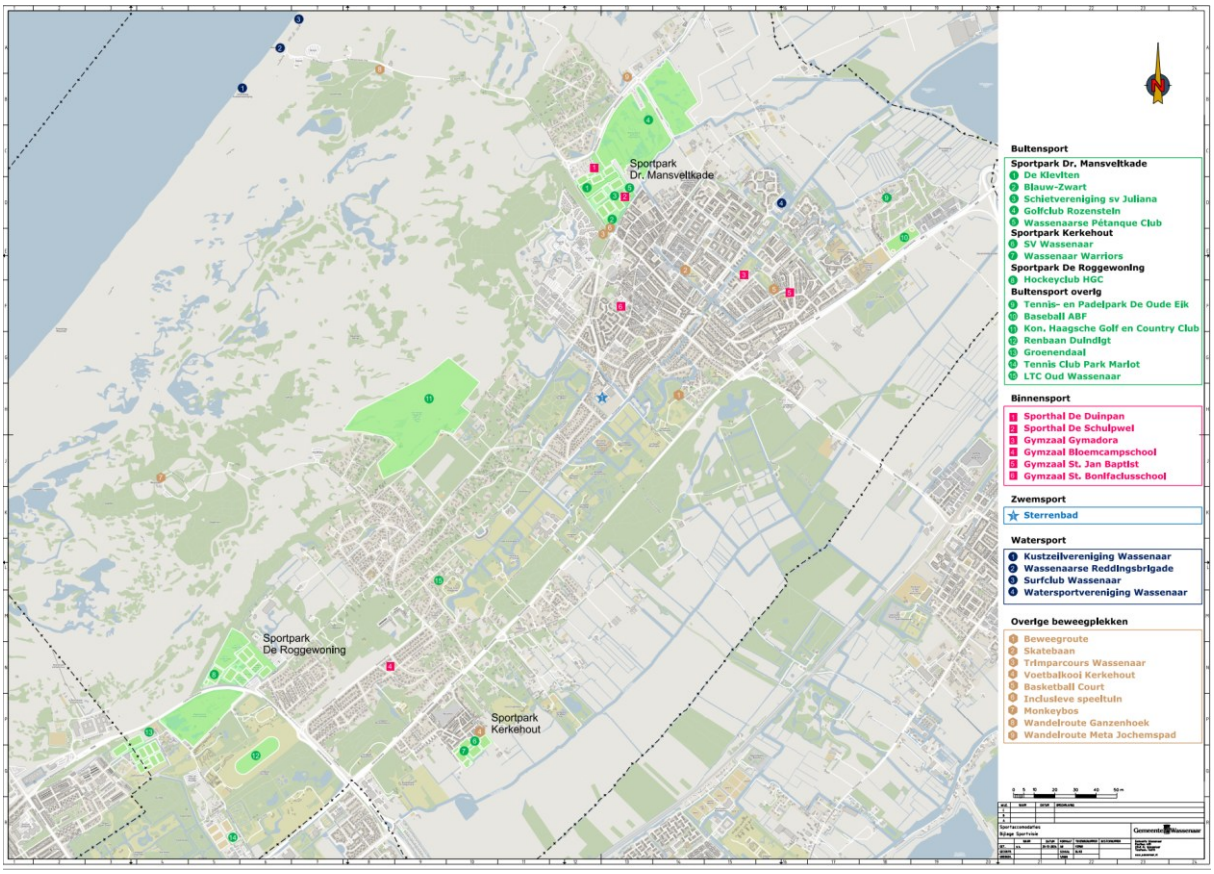
20. Bieden van maatwerkondersteuning bij de verduurzaming van verenigingsgebouwen zoals: energiescans, kennis, aanpak, organisatie en fondsenwerving (behoeftepeiling onder sportverenigingen).
21. Bij het beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden worden waar mogelijk duurzame oplossingen (energie) meegenomen. Op basis van behoeftepeiling onder sportclubs en landelijke stimuleringsregeling streven/stellen we een plan van aanpak op voor verduurzamen verenigingsgebouwen.
22. Beheer en onderhoud van gemeentelijke sportvelden voor de buitensport organisatorisch en financieel onderbrengen bij gemeente. Eigendommen van opstallen van sportverenigingen worden adequaat vastgelegd.
23. Onderzoek naar inzet regeling borgstelling sportverenigingen voor investeringen aan sportvoorzieningen door verenigingen.
24. Realiseren multifunctionele accommodatie in Kerkehout voor buitensportverenigingen op toekomstbestendige velden met voldoende capaciteit. In de binnenruimte van het multifunctioneel centrum (buurthuis plus) worden onder meer kleedruimten en opslagruimte gerealiseerd. De buurtvereniging kan in MFC een breed scala aan beweeg- en ontmoetingsactiviteiten verzorgen. Op het sportpark wordt bewegen gestimuleerd met bijvoorbeeld een jeu de boulesbaan, een wandelpad en/of kleine beweegtoestellen/ beweegbank.
25. Verbreden sportaanbod op sportpark aan de Dr. Mansveltkade met padel bij De Kieviten, een mogelijke uitbreiding van golfholes bij Rozenstein, het toevoegen van een paardenbak bij het park voor paardensportvereniging Koningin Emma, een opslag met laadstation voor een duofiets voor Stichting Fietsmaatjes en sportieve elementen in de buitenruimte.
26. Realiseren van een nieuwe sportbestemming in de oude sporthal Schulpwei.
27. Streven naar een goede toegankelijkheid van alle gemeentelijke sportaccommodaties voor inwoners met een beperking in 2030. In dit kader start de gemeente met aanpassingen voor een goede toegankelijkheid van sporthal De Duinpan.

Het uitvoeren van de actiepunten komt terug in een jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma. In bijlage 1 staat een overzicht wanneer de uitvoering van ieder actiepunt gepland staat.

Bijlage 1. Overzichtstabel uitvoering actiepunten

	Actiepunt	**Wie**	**Wanneer**
	Pijler 1 Versterken sportaanbieders		
1.	Uitvoeren ondersteuningsplan versterken sportverenigingen (w.o. stimuleren gezonde keuzes bij verenigingen)	Fit in Wassenaar (verenigingsondersteuners)	2025 en verder
2.	Afnemen tweejaarlijks verenigingsmonitor	Fit in Wassenaar (verenigingsondersteuners) i.s.m. Wassenaars Sportcontact	2026
3.	Opstellen nieuwe subsidieregeling sport	Gemeente i.s.m. Wassenaars Sportcontact	2025
4.	Voortzetten verenigingsondersteuners voor sportverenigingen	Fit in Wassenaar	2025 en verder
5.	Uitvoeren plan sociaal veilig sportklimaat verenigingen	Vrijwilligerscentrale Wassenaar, Fit in Wassenaar, Stichting voor Inclusie en Discriminatiebestrijding (iDb)	2025
	Pijler 2 Verhogen sportdeelname		
6.	Organiseren en coördineren activiteiten voor sport- en beweegstimulering (focus op specifieke groepen in leeftijd 0 tot 18 jaar, 35 tot 50 jaar en senioren vanaf 65 jaar)	Gemeente, Fit in Wassenaar, SMOW, WOB, sportverenigingen, (commerciële) sport- en beweegaanbieders, zwembad, fondsen	2025 en verder
7.	Opzetten vraaggerichte sportactiviteiten 14 tot 18 jaar in samenwerking met programma OKO	Gemeente, sportverenigingen, Fit in Wassenaar, SMOW, (commerciële) sport- en beweegaanbieders, zwembad	2025-2028
8.	Onderzoek naar deelname aan Volwassenfonds sport	Gemeente	2026
9.	Toevoegen meer beweeg- en ontmoetingsactiviteiten in zwembad	Zwembad, gemeente, (commerciële) sport- en beweegaanbieders, maatschappelijke organisaties	2026 en verder
10.	Huldigen kampioenen unieke of bijzondere sportprestatie	Gemeente	2025 en verder
	Pijler 3 Beweegvriendelijke openbare ruimte		
11	Onderzoek naar breder beweeg- en speelaanbod op grotere speelplekken voor diverse leeftijdsgroepen	Gemeente	2025
12.	Optimaliseren buitenschools gebruik van schoolpleinen voor sport- en spelactiviteiten voor kinderen uit wijk	Gemeente i.s.m. basisscholen	2026
13.	Uitbreiding sportieve activiteiten voor diverse groepen bij de Wassenaarse Slag	Fit in Wassenaar, (commerciële) sport- en beweegaanbieders strand, scholen	2026 en verder
14.	Beter faciliteren van watersportverenigingen op het strand	Gemeente	2025
15.	Realiseren beweegvoorzieningen in de openbare ruimte	Gemeente i.s.m. stichtingen en fondsen	2025-2027
	Pijler 4 Toekomstbestendige sportaccommodaties		
16.	Plaatsen welkomstbord en bewegwijzering bij en op sportpark aan Dr. Mansveltkade	Gemeente	2026
17.	Realiseren meer fietsenrekken op sportparken en andere sportaccommodaties	Gemeente	2026
18.	Plaatsen startblokken en/of demontabel klein waterpoloveld in Het Sterrenbad	Gemeente i.s.m. exploitant zwembad en zwemvereniging	2026
19.	Onderzoek toevoegen onderwijstarief voor huur sportruimte in sporthal De Duinpan	Gemeente i.s.m. exploitant De Kieviten	2025
20.	Bieden van maatwerkondersteuning bij verduurzaming van verengingsgebouwen en bijbehorende sportopstallen	Gemeente	2025-2027
21.	Duurzame oplossingen beheer & onderhoud gemeentelijke sportvelden	Gemeente	2026 en verder
22.	Beheer en onderhoud van gem. sportvelden buitensport organisatorisch en financieel onderbrengen bij gemeente	Gemeente	2026 en verder
23.	Onderzoek inzet regeling borgstelling sportverenigingen voor investeringen sportvoorzieningen	Gemeente	2026
24.	Realiseren multifunctionele accommodatie Het Kerkehout voor o.a. sportverenigingen, buurtvereniging en kinderopvang	Gemeente i.s.m. wooncorporatie, kinderopvang, buurtvereniging en sportverenigingen	2026-2028
25.	Verbreden sportaanbod sportpark aan Dr. Mansveltkade	Sportverenigingen en gemeente	2025-2035
26.	Realiseren nieuwe sportbestemming in oude sporthal Schulpwei	Gemeente i.s.m. toekomstige sportgebruiker	2025
27.	Streven naar goede toegankelijkheid van alle gemeentelijke sportaccommodaties	Gemeente	2025-2030

Bijlage 2. Overzichtskaart sport- en beweegvoorzieningen Wassenaar

Op de website van https://www.fitinwassenaar.nl/organisaties/ staat een uitgebreid overzicht van sportclubs, scholen, maatschappelijke organisaties, zorgverleners en ondernemers die sport- en beweegactiviteiten in Wassenaar aanbieden en/of in een netwerksamenwerking zitten.

Bijlage 3. Overzicht kerncijfers gemeente Wassenaar 2022

	Lokaal	Landelijk
Gemiddeld aantal sport-accommodaties	34,2	21,5
Gemiddelde afstand tot sporthal	2,0 km	1,6 km
Score beweegvriendelijke omgeving	64	65
Nabijheid van voorzieningen	59	63
Sportaccommodaties	57	58
Recreatief groen en blauw	62	62
Speelplekken	78	80
Uitgaven gemeente sport en bewegen per inwoner	€ 66,3	€ 91,7

	Lokaal	Landelijk
Ervaren goede gezondheid	72,7%	70,0%
Ernstig overgewicht	13,7%	15,7%
Stress	16,3%	20,6%
18 - 64 jaar	20,9%	24,8%
65+	6,4%	7,3%
Jongeren met psychische klachten	27,7%	27,4%

	Lokaal	Landelijk
Beweegrichtlijnen	49,9%	47,5%
18 - 64 jaar	50,8%	50,3%
65+	47,8%	38,9%
Wekelijkse sporters	55,8%	53,6%
Sportbondleden	35,0%	24,0%
0 - 9 jaar	34,6%	20,0%
10 - 24 jaar	56,7%	42,0%
25 - 44 jaar	26,1%	22,0%
45 - 64 jaar	32,8%	21,0%
65+	27,7%	16,0%
Ongeorganiseerde sporten		
Wielrennen	1,0%	1,8%
Fitness	23,0%	23,8%
Sportief wandelen	5,0%	4,3%
Hardlopen	13,0%	10,0%
Fietsgebruik	23,3%	26,3%

Bron: Kenniscentrum Sport & Bewegen oktober 2022, Utrecht

Bijlage 4. Financiële doorkijk vanaf 2026

Medio 2025 is nog niet bekend in hoeverre het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) door het Rijk worden voortgezet. Vooralsnog neemt de algemene uitkering van het Rijk voor gemeenten af vanaf 2026. In het Hoofdlijnenakkoord van het kabinet is onder meer besloten om de brede specifieke uitkering voor het Sportakkoord en het GALA over te hevelen naar het Gemeentefonds en daarbij een budgetkorting van 10 procent te hanteren. Het Rijk bezuinigt daarnaast op preventie.

Voor de pijlers 1, 2 en 3 is in 2025 budget beschikbaar uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Sportakkoord II en eenmalig € 52.000 beschikbaar gesteld door de gemeente. We merken hierbij op dat de gemeente in overleg met uitvoeringsorganisatie Fit in Wassenaar (FiW) medio 2025 een evaluatie oplevert waarin de inhoudelijke programma's van het Sportakkoord II en GALA worden geëvalueerd. In deze evaluatie wordt met FiW gekeken naar de uitgevoerde interventies, de ketenaanpakken die zijn opgezet en de rol van de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (verenigingsondersteuner, buurtsportcoach en beweegcoach). Deze evaluatie geeft mede input om te bepalen hoe we de doelen uit de sportvisie zo goed mogelijk kunnen bereiken, waarop we de focus leggen en wat hiervoor financieel nodig is de komende jaren.

Voor het behalen van de doelen uit de sportvisie geeft de gemeente een opsomming van de benodigde budgetten vanaf 2026 tot 2030. Zie de tabel hieronder.

	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Pijler 1	€ 63.000 gemeente *1)*	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
Pijler 2	€ 90.000 rijk *2)* € 155.000 gemeente *3)*	€ 83.000 € 125.000	€ 83.000 € 125.000	€ 83.000 € 125.000
Pijler 3	€ 0 *4)*	€ 0	€ 0	€ 0
Pijler 4	€ 160.000 gemeente *5)* € 129.000 gemeente *6)* € 90.000 gemeente *7)*	€ 160.000 € 90.000	€ 215.000 € 90.000	€ 215.000 € 90.000

Ad 1) Voor actiepunt 3 uit pijler 1 wordt € 45.000 gedekt uit het bestaande subsidiebudget voor sportstimulering en jeugdleden. In de Kadernota 2026 staat daarnaast een budgetaanvraag om de subsidie voor jeugdleden te verhogen met € 18.000. Hiermee komt het totaal budget voor actiepunt 3 in pijler 1 op € 63.000. Met een hogere bijdrage voor jeugdleden bieden we sportverenigingen directe financiële ondersteuning en laten we deze subsidie meegroeien als we meer kinderen aan het sporten krijgen.

De opgaven 1, 2, 4, en 5 uit pijler 1 worden gedekt uit pijler 2. Hiervoor zet de gemeente verenigingsondersteuners in via de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Een ondersteuner versterkt en ondersteunt verenigingen met behulp van een zogenoemde menukaart.

Ad 2) Het Rijk draagt structureel 40% cofinanciering bij aan de Brede Regeling Combinatiefuncties die benodigd is voor pijler 2. In het Hoofdlijnenakkoord van het demissionair kabinet is besloten om de brede specifieke uitkering voor het Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) over te hevelen naar het Gemeentefonds en daarbij een budgetkorting van 10 procent toe te passen in 2026. De Brede Regeling Combinatiefuncties maakt onderdeel uit van deze specifieke uitkering. We gaan ervan uit dat hierdoor het Rijksbijdrage voor de Brede Regeling Combinatiefuncties (verenigingsondersteuner, buurtsportcoach en beweegcoach) daalt van € 100.000 in 2025 naar € 90.000 in 2026. De lagere Rijksbijdrage vanaf 2027 komt omdat onze gemeentelijke cofinanciering daalt vanaf 2027 waardoor de Rijksbijdrage mogelijk naar beneden wordt bijgesteld naar € 83.000.

Ad 3) Tot en met 2026 heeft de gemeente € 155.000 in de begroting staan als cofinanciering voor de Brede Regeling Combinatiefuncties. Vanaf 2027 staat nu structureel € 60.000 in de begroting voor deze regeling. In de Kadernota 2026 staat een aanvraag om de aanvullende bijdrage vanaf 2027 te verlagen van € 95.000 naar € 65.000. Hierbij streeft de gemeente naar voortzetting van tenminste de huidige inzet van de verenigingsondersteuner en beweeg/sportcoach. De formatieve inzet coördinatie/projectleider ketenaanpak van preventieve zorg en sport- en beweegstimulering is afhankelijk van de evaluatie met Fit in Wassenaar en de het vervolgbeleid van de aflopende brede SPUK in 2027 en het daaraan gekoppelde budget van het rijk.

Ad 4) Het budget voor pijler 3 wordt niet gehaald uit de sportbegroting, maar verloopt via het integraal beheer en onderhoudsplan openbare ruimte (iBOR). De speel- en beweegplekken zijn hierin meegenomen. Het iBOR is op 20 mei 2025 door het college van b & w vastgesteld.

Voor pijler 4 is een structurele post nodig voor het planmatige en vervangingsonderhoud in de begroting en een eenmalige storting in de voorziening (als spaarfaciliteit voor vervangingen). Om dit beheer en onderhoud goed te organiseren is daarnaast budget vereist voor een specialist/ coördinator technisch beheer en onderhoud. Hiervoor is extra ambtelijke capaciteit benodigd. De kosten voor pijler 4 bestaan uit drie onderdelen:

Ad 5) Structureel budget voor het planmatige en vervangingsonderhoud;
Ad 6) Eenmalige extra storting als voorziening voor toekomstige vervangingsinvesteringen;
Ad 7) Formatie voor specialist/coördinator beheer & onderhoud sportvelden.

Voor gymzaal Gymadora wordt budget gereserveerd voor het planmatig- en vervangingsonderhoud (MJOP) van de inventaris in de zaal.